

KULTUURIDEVAHELINE PÄDEVUS

KOLME KOOLI NÄITEL

Autorid: Natalia Jemets, Anželika Butkevitš, Tatiana Komleva

KULTUURIDEVAHELINE PÄDEVUS

- Kultuuridevaheline pädevus on õpetajate professionaalsus kultuuridevahelises kontekstis.
- Õpetajate kultuuridevaheline pädevus mitmekultuurilises õpikeskkonnas on seotud nende **positiivse suhtumisega** kultuurilisse mitmekesisusse (Abacioglu et al., 2019) ja kaasavasse praktikasse (Poom-Valickis & Ulla, 2020).
- Õpetaja hoiakud-oskused-sisemine tulemus-väline tulemus.

TALLINNA TÕNISMÄE REAALKOOL

- Tallinna vanim vene õppekeelega kool, mis on üle 200 aasta vana.
- Ülelinnalise vastuvõtuga kool. Kooli võetakse vastu katsete tulemuste alusel.
- Koolis on 862 õpilast, kellest on 50 uussisserändajat.
- Üle 90% õpilastel on emakeeleks vene keel. Uussisserändajate emakeel on kas vene või ukraina keel.
- Õpivad ka teistest rahvustest lapsed, aga millised, ei ole juhtkonnal ega õpetajatel infot.
- Armeenia vs aserbaidžaaani pered Tallinnas.

Õpetajate ettevalmistus peaks sisaldama praktilisi koolitusi, kuidas korraldada õpet mitmekultuurilises keskkonnas.

Kas me olime valmis uussisserändajatest laste vastuvõtmiseks?

Ei ole keelebarjääri!

Suuremad erinevused kaheaastase õpetamise kogemuse alusel:

- Erinevad hoiakud kooli ja üldiselt haridussüsteemi vastu;
- Motivatsioon;
- Kommunikatsioon: kool-õpilane-pere;
- Õpiraskused ja tugisüsteem;
- Õpetajatel ei ole infot, kuidas toimib haridussüsteem Ukrainas.
- Õpetajad ei oska arvestada õpilaste kultuurilise taustaga, ei ole arusaama kultuuritundlikust õppeprotsessist.

Teisest rahvusest õpetaja koolis

- Miks ei tule eesti emakeelega õpetajad vene õppekeelele kooli õpetama?
- Kas tekivad raskused õpilaste, lastevanemate ja kolleegidega suhtlemisel?
- Kas me saame rääkida kultuuritundlikust õpilasest ja kultuuritundlikust lapsevanemast?
- Geert Hofstede kultuuridimensioonide teooria. Eestit iseloomustab väiksem võimukaugus (40), kalduvus individualismi suunas (60), suurem kalduvus naiselikkuse poole (30), ebakindlust vältivam (60), suhteliselt pika orientatsiooniga (82) ja suur piiratus (16).

Üleminek eestikeelsele õppele vene õppekeelega koolis

- Vene emakeelega õpetaja vs eesti emakeelega õpetaja;
- Vene emakeelega õpetaja ja vene emakeelega õpilane ja eesti keel õppekeelena;
- Kas eduka õppeprotsessi jaoks piisab ainult õppekeele muutmisest?
- Kunstlik keelekeskkond vs loomulik keelekeskkond;
- Õpetaja loob silla üle erinevuste - kultuuridevaheline mentaliteet.

Üleminek eestikeelsele õppele vene õppekeelega koolis

Õpetaja on kahe kultuuri atribuutide kandja;

Hofstede “kultuurisibul”:

Sümbolid Kangelased/müüdid

Rituaalid Väärtused

Tavad

Kasutatud allikad:

- **Vanahans, M. (2024). Kultuuritundlik õpetaja. Moodle loengumaterjalid. Tartu Ülikool.**

Narva Keeltelütseum

endine Narva Humanitaargümnaasium

- Vene õppekeele kool, süvaõppes õpetatakse inglise keelt.
- Täna tekitab koolis 66 pedagoogi, kelle emakeel on vene keel ja 8 pedagoogi, kelle emakeel on eesti keel.
- Klassidesse võetakse vastu kõik lapsed, sisseastumiskatseid ei tehta.
- Tänapäeval õpib 806 õpilast, kellest on 25 uussisserändajat Ukrainast, 10 uussisserändajat Venemaalt ning u 10 õpilast kokku teistest riikidest (Moldova, Valgevene, Usbekistan, Norra, Poola).

Kultuuridevaheline pädevus NKL-is

Millest alustada?

Kultuuridevahelise pädevuse kujunemine on **kestev protsess**, mis areneb aja jooksul kogemuste ja koolituste ning nende mõtestatud reflekteerimise kaudu (Deardorff, 2006).

Kultuuridevahelise pädevuse kujundamist on parem alustada kultuuridevahelise õpperuumi kujundamisest.

kultuuridevahelise õpiruumiloomiseks oleks hea kaasata nii juhkonda ja õpetajaid kui ka õpilasi ja lapsevanemaid.

Kultuuridevahelise õppekeskkonna loomine NKL-s

1.Eesti keele õppekeskkond

Lähtudes sellest, et enamiku õpilaste emakeeleks on vene keel, on kool valinud prioriteediks eesti keele ja kultuuri süvaõppe. Kool käsitles kultuuridevahelist õpperuumi kui õpilaste keelekümblust eesti keelde.

Alates 2008. aastast ja tänaseni avatakse koolis varajase keelekümbluse ja hilise keelekümbluse klassid, kus õppekeeleks on eesti keel.

Õpilastele keelepraktika tagamiseks teeb kool koostööd Võrumaalt pärit õpetajatega. Selle koostöö raames on välja töötatud projekt „Räägime eesti keeles”.

Kultuuridevahelise õppekeskkonna loomine NKL-s

2.Hiina keele õppekeskkond

Kultuuridevahelise õpperuumi ja õpihoiakute kujundamise raames teeb kool Konfutsiuse Instituudiga koostööd viimase 10 aasta jooksul. Selle koostöö raames töötab koolis hiina keele õpetaja, kes on keelekandja.

Eelkooliealistele, õpilastele ja täiskasvanutele töötab hiina keele ring ning toimuvad tööõpetuse tunnid hiina keeles 4. -9. klassis.

9. klasside lõpetajad sooritavad hiina keele eksami ja saavad sertifikaadi. Edukalt eksami sooritanutele on võimalus tasuta osaleda Shanghai laagris.

Positiivsed hoiakud

- põhjalik keeleõpe
- eesti/hiina kultuuri ja rahvakalendri tutvustamine
- eesti/hiina rahvakalendri tähtpäevade tähistamine
- kultuuridevahelise õpperuumi loomine klassiruumides (temaatilised stendid, „rääkivad seinad”)
- koolisiseste ja linnasiseste teemaürituste korraldamine, läbiviimine ja nendes osalemine
- koostöö lisaku muuseumiga, osalemine õppekavadel ja töötubades
- koostöö Konfutsiuse instituudiga
- projektitegevuses osalemine

Riskid

- paljud õpetajad ei ole keelekandjad
- keelekeskkonna puudumine
- madal motivatsioon
- vanemate kahtlused ja negatiivsed hoiakud
- uus keelereform

Pärnu Waldorfskool (erakool)

- Kooli võetakse vastu kõik soovijad.
- Õpilaste vastuvõtmisel 1. klassi ei tehta mingeid testimisi.
- Õpilaste arv: 165
- Õpetajate arv: 21
- Meie koolis **pole ühtegi inimest teisest kultuurist.**

Kes peab olema kultuuritundlik ?

- Õpetajate kultuuridevaheline pädevus mitmekultuurilises õpikeskkonnas on seotud nende **positiivse suhtumisega** kultuurilisse mitmekesisusse (Abacioglu et al., 2019) ja kaasavasse praktikasse (Poom-Valickis & Ulla, 2020).

Kas ma olen kultuuritundlik ? 1.

Kultuuridevaheline pädevus mõjutab kõiki valikuid, mida õpetajad klassiruumis, ühiskonnas ja maailmas teevad (Jokikokko, 2010).

Kas ma olen kultuuritundlik.... ? 2

- Ma suhtun austusega kõigisse asjadesse, mis on seotud Eestiga.
- Olen viisakas või kannatlik, isegi kui väga tahaks midagi ebaviisakat öelda.
- Õpin eesti keelt. Selle eest ütlevad lapsed mulle sageli, et ma olen "normaalne venelane" (see on kompliment 😊).
- Olen valmis arutama nendega kõiki teemasid, isegi neid, mis mulle ebamugavust tekitavad. Selles aitab mind see, et me näeme mõningaid probleeme samamoodi: näiteks, ma ei toeta seda, mis toimub naaberriigis, ja mõistan nende muresid Eesti tuleviku pärast.
- Ma otsin ühist meie kultuurides, ja kui räägitakse erinevustest, siis püüan neid huvitavalt ja huumoriga esitada.

Kuidas hakkama saada ?

Mitte õpetaja üksi, vaid kogu koolipere: klassijuhatajad, lapsevanemad peavad tegema koostööd.

Aitäh tähelepanu eest !